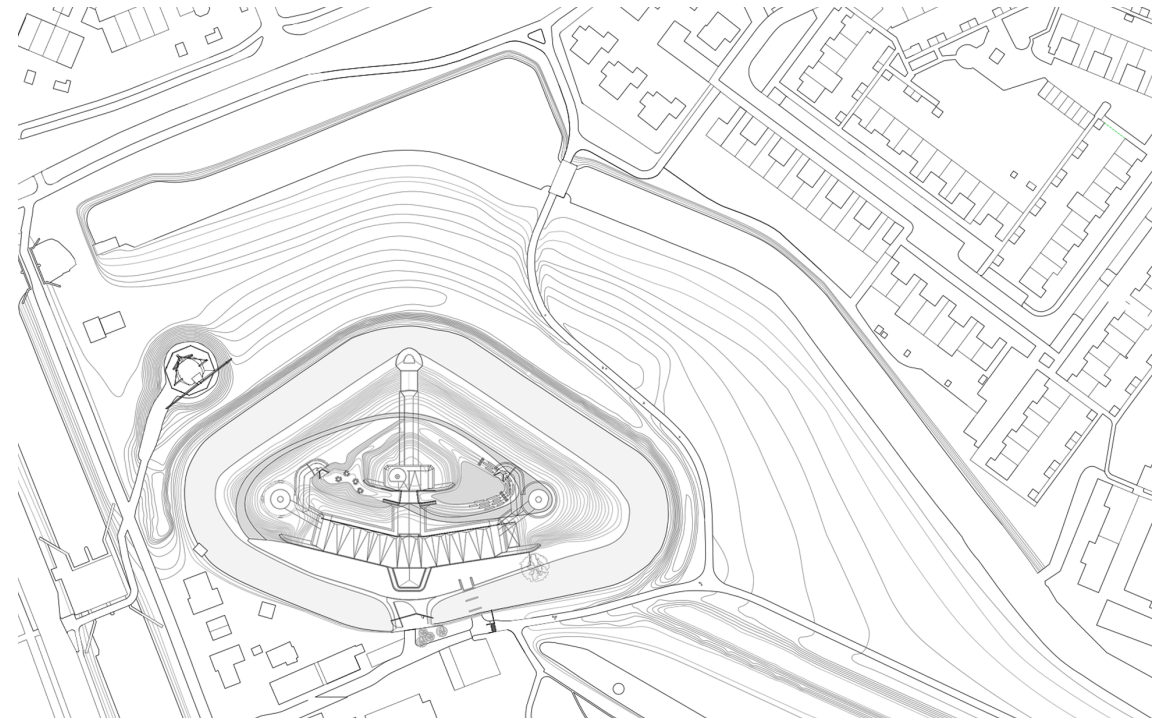

Hoofddorp was nog een plattelandsdorp toen het fort rond 1904 op steenworp afstand van de dorpskern werd gebouwd. Fort bij Hoofddorp, zoals de officiële naam luidde, is onderdeel van de Stelling van Amsterdam en middels de Geniedijk verbonden met Fort bij Aalsmeer en Kunstfort bij Vijfhuizen. Door de schaalvergroting van Hoofddorp kwam het forteiland in de tweede helft van de twintigste eeuw midden in het stadscentrum te liggen.

Ondanks de centrale ligging was het eiland nooit toegankelijk voor publiek. Het Provinciaal monument kwam in 1996 op de Lijst van Werelderfgoed. “Een verborgen schat”, zo omschreven theaterproducent Femme Hammer en architect Serge Schoemaker het fort, toen ze in 2010 de eerste plannen maakten voor de herbstemming.

In 2015 richtten de initiatiefnemers Stichting Fort van Hoofddorp op, dat de financiering en ontwikkeling van het forteiland mogelijk maakte. Het initiatief kreeg financiële steun van de Provincie Noord-Holland, de Gemeente Haarlemmermeer en diverse culturele fondsen. Serge Schoemaker tekende voor het ontwerp en begeleidde de uitvoering van de renovatie.

Fort van Hoofddorp is één van de weinige forten binnen de Stelling met twee verdiepingen. Het verdedigingswerk ligt, zoals de meeste forten, ingebed in het landschap en is bedekt met een aardlaag. Het fort bestaat uit een rijk labyrint aan ruimten: geschutsruimten, lokalen, gangen en nissen. Muren en gewelven van meters dik ongewapend beton moesten het fort beschermen tegen het vijandelijk geschut.

Situatietekening

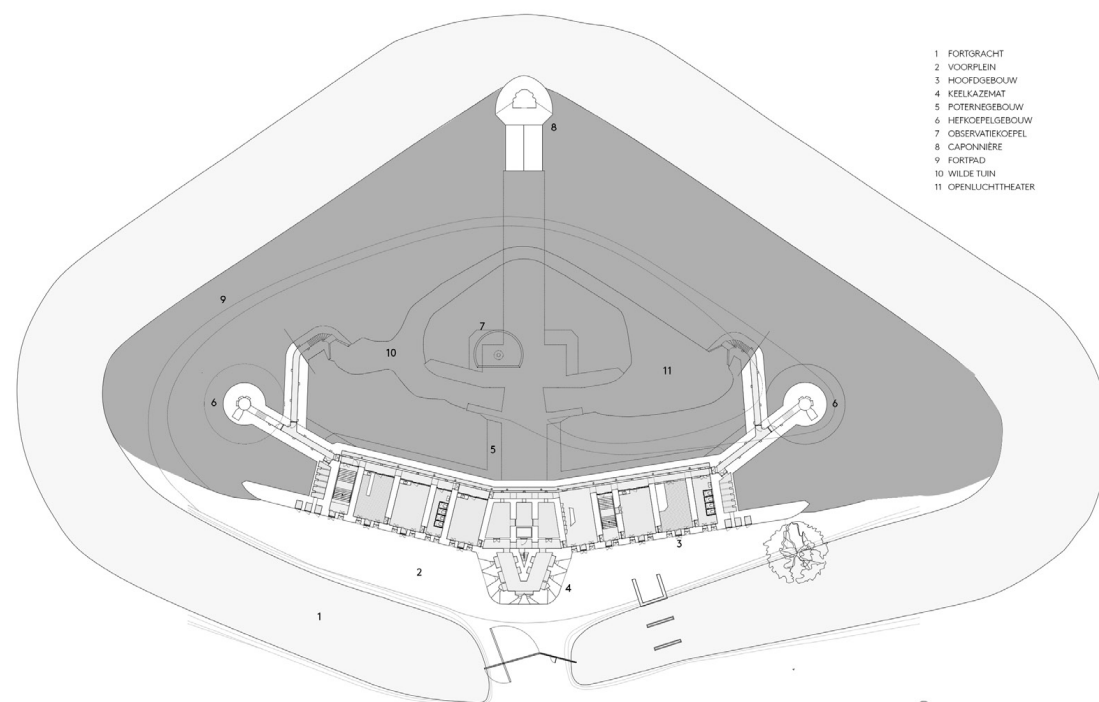
Zuidelijke poternegang

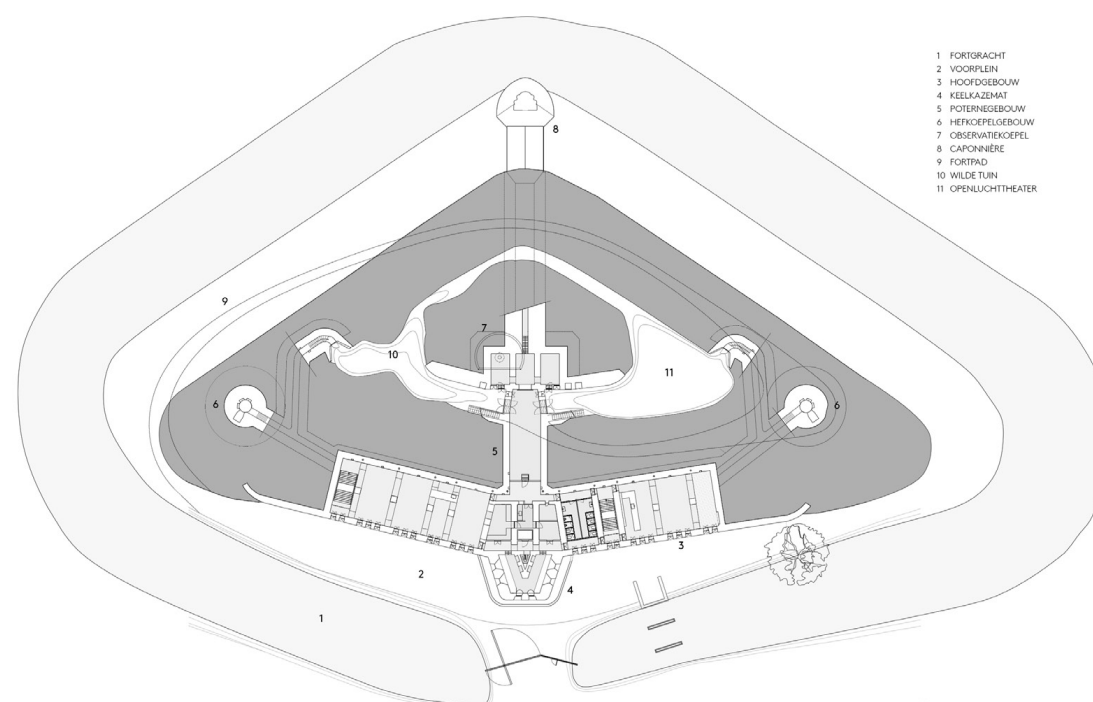
Oostgevel

Noordelijke poternegang

Plattegrond begane grond

Plattegrond eerste verdieping

Expositie

Entree

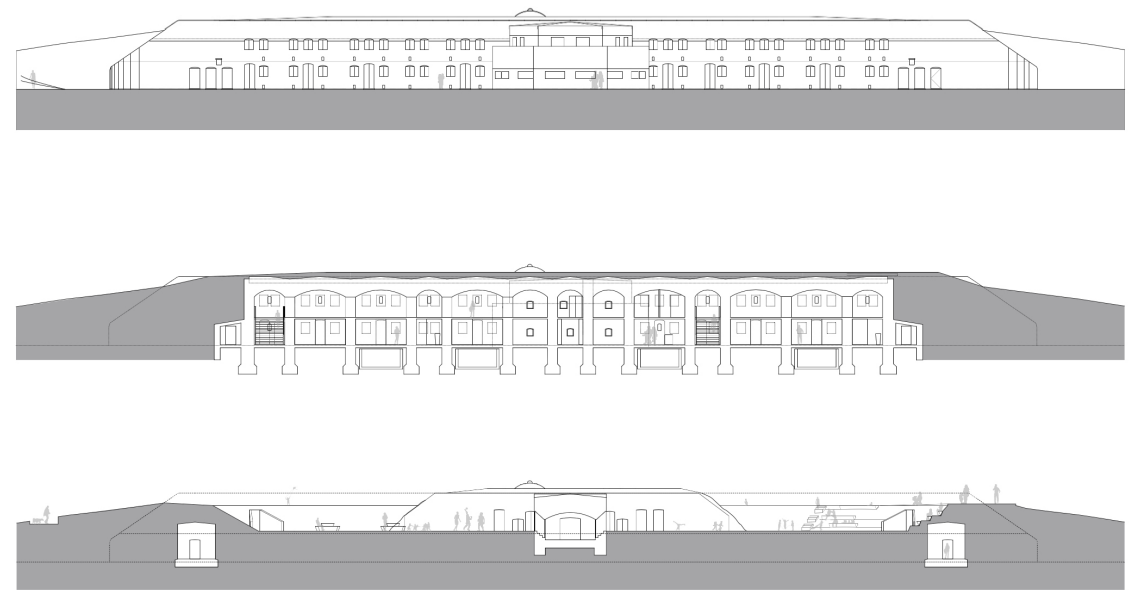
Poternezaal

Het gerenoveerde forteiland functioneert als stadspark en biedt het fort ruimte aan horeca, culturele en educatieve activiteiten. De oorspronkelijke gangenstructuur is bij de renovatie weer in ere hersteld. Hierdoor kunnen bezoekers nu -ondergronds- via de lange achtergang op de begane grond, naar de vrijstaande hefkoepelgebouwen en het terrein bovenop het fort. Om de ontsluiting van het fortgebouw te verbeteren, zijn twee nieuwe trappenhuizen toegevoegd.

Het fortgebouw is deels gerestaureerd en deels onaangetast gelaten. Nieuwe toevoegingen zijn strak vormgegeven en weloverwogen geïntegreerd, met een bewust behoud van de historische details en karakteristieke atmosfeer. De aanpak zorgt voor een levendige dialoog tussen verleden en heden, waarbij beide entiteiten

elkaar versterken. Zo worden warme, houten wanden en minimalistische, stalen elementen gecombineerd met ruwe, onafgewerkte wanden van ongewapend beton, moderne lichtarmaturen met sfeervol verlichte kaarsnissen. Het materiaal- en kleurconcept verbindt de historische en hedendaagse elementen en laat ze tegelijkertijd waardig naast elkaar bestaan.

De gebouwinstallaties zijn nagenoeg onzichtbaar geïntegreerd. Zo is het hele pand voorzien van een dun vloer-verwarmingssysteem en maakt het lucht-behandelingsysteem met warmte-terugwinning gebruik van de historische, ingebouwde luchtkanalen. Nieuwe leidingen zijn weggewerkt in de dekvloer en het dakpakket, om het pure, brutalistische karakter van het fortinterieur te behouden.

Aanzicht en doorsneden

Fragment oostgevel

Trappenhuis

Achtergang begane grond

Fotografie: MWA Hart Nibbrig